

Nr. 168/21.10.2011

Către,
Ministerul Mediului și Pădurilor
Domnului Ministru **László Borbély**

Spre știință:
Garda Națională de Mediu
Agenția Națională pentru Protecția Mediului
Administrația Națională „Apele Române”

Stimate Domnule Ministru,

Pe fondul dezbaterilor provocate de lucrările de construcție a unor microhidrocentrale pe râurile din județul Argeș, la inițiativa Gărzii Naționale de Mediu și în organizarea Universității Tehnice de Construcții București și Asociației Române de Mediu, în luna Noiembrie 2011, a avut loc Masa rotundă cu tema „Microhidrocentralele între decizia economică și decizia de mediu”. Scopul declarat al acesteia a fost identificarea aspectelor tehnice și legislative care trebuie perfecționate pentru o reglementare corectă a investițiilor de acest tip.

În condițiile în care, la nivelul țării, s-au eliberat aproape 300 avize de gospodărire a apelor pentru realizarea a 536 microhidrocentrale ceea ce înseamnă posibila expunerea a câtorva sute de râuri de munte la o presiune antropică fără precedent, problematica în discuție este mai mult decât prioritară.

Participanții la această masă rotundă au căzut de acord că este necesară revizuirea legislației secundare pentru implementarea Directivei Cadru Apă dar și legislației care operează în domeniul protecției mediului în sensul introducerii unor criterii clare privind aprobarea realizării de amenajări hidroenergetice, mai ales dacă acestea se produc în arii protejate.

În același timp, s-a subliniat necesitatea elaborării unui studiu la nivel național care să stabilească zone cu grade diferite de permisivitate privind realizarea acestor lucrări în raport cu restricțiile și condiționalitățile rezultate din prevederile și obiectivele directivelor europene care reglementează protecția apelor și biodiversității.

Asociația Română de Mediu

Bucuresti, Romania

Sediu social: B-dul Vasile Milea, 1G, sector 6

Web: www.asrm.ro

Fax: +(4) 0378.105.742

E- mail: office@asrm.ro

Un sprijin important pentru investitori dar și pentru autoritățile de reglementare ar fi elaborarea, eventual sub coordonarea INHGA, a unui Cod de bune practici în domeniu luând în considerare preocupările și experiența internațională.

Vă atașăm un Memo rezultat ca urmare a acestei mese rotunde cu precizarea că acesta conține sinteza propunerilor formulate de participanți la care s-au adăugat și opiniile profesionale ale membrilor Asociației Române de Mediu.

Vă supunem acest material atenției și analizei Dvs. cu încrederea că există interesul pentru ca domeniul supus dezbaterilor să fie reglementat astfel încât să corespundă imperativelor dezvoltării energiilor regenerabile dar și obiectivelor directivelor europene privind protecția mediului asumate de România.

Avem convingerea că, în cazul inițierii unor acțiuni determinate de propunerile noastre, participanții la masa rotundă vor avea disponibilitatea să se implice în acest proces și cu siguranță pot avea contribuții utile.

Asociația Română de Mediu, prin membrii săi, deține competența necesară pentru formularea unor abordări profesionale și în acest sens, vă adresăm domnule Ministru rugămintea de a implica asociația noastră în demersurile pe care le veți întreprinde.

Cu deosebită considerație,

Președinte ARM 1998

Prof. univ. dr. ing. Vladimir ROJANSCHI

Președinte executiv,

Ioan GHERHEȘ

MEMO

Masa rotundă

„Microhidrocentralele – între decizia economică și decizia de mediu”

Universitatea Tehnică de Construcții București
24 Noiembrie 2011

La inițiativa Gărzii Naționale de Mediu, Universitatea Tehnică de Construcții București și Asociația Română de Mediu 1998 au organizat o masă rotundă având ca scop identificarea și dezbateră aspectelor tehnice și legislative critice care intervin în proiectarea, execuția, operarea și avizarea (reglementarea) construcțiilor hidroenergetice de tip microhidrocentrale pe râurile de munte.

Participanții la masa rotundă au fost reprezentanți ai autorităților de mediu și ape, mediului academic, proiectanților, constructorilor, investitorilor și mediului profesional.

Pe parcursul dezbaterilor, au fost înregistrate următoarele opinii ale participanților:

- În România se constată creșterea semnificativă a interesului investitorilor pentru producerea de energie din surse regenerabile cu valorificarea potențialului râurilor din zonele montane prin amenajări hidroenergetice de tip microhidrocentrale. La nivelul anului 2011 sunt eliberate un număr de 297 avize de gospodărire a apelor pentru realizarea unui număr de peste 500 microhidrocentrale;
- Se recunoaște importanța creșterii ponderii energiilor regenerabile în mixul energetic național și se susține respectarea Țintelor asumate de România în acest domeniu;
- Nu există nici o motivație imperativă de a dezvolta energii regenerabile, mai ales din surse hidro, în orice condiții, atât timp cât, în România, ponderea acestora este satisfăcătoare chiar în perspectiva anului 2020;
- Microhidrocentralele nu reprezintă o soluție cu pondere semnificativă (între 5 – 8% dacă se ia în considerare potențialul hidroenergetic clasic și cel eolian) în atingerea Țintelor pentru anul 2020 (<http://www.youtube.com/watch?v=KbbcXIJ5sec>);
- Obiectivele Directivei Cadru Apă și Directivei Habitate sunt asumate de România, sunt obligatorii și nu trebuie compromise;
- S-a luat notă de faptul că apele de munte sunt, în majoritate:
 - o Clasificate ca și corpuri naturale de apă conform criteriilor ICPDR
 - o Zone protejate conform Directivei Cadru Apă
 - o Habitate piscicole naturale conform OUG nr. 23 din 5 martie 2008 privind pescuitul și acvacultura aprobată prin Legea 317/2009
 - o Incluse în rețeaua europeană Natura 2000 ca situri de importanță comunitară
 - o Constituie ecosisteme specifice cu caracteristici deosebite care trebuie conservate
- Prevederile art. 20, alin. 4 din HG445/2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului nu se aplică întotdeauna;

- România riscă să eșueze în îndeplinirea, până la 22 Decembrie 2015, a condițiilor și obiectivelor de protecție a apelor și mediului acvatic, specifice zonelor protejate cuprinse în Anexa 1² „Zone protejate” a Legii 107/2006 (a se vedea art. 2¹, alin. (2) din Legea Apelor)
- Autoritățile de ape și mediu au responsabilitatea și rolul determinant în implementarea obiectivelor Directivei Cadru Apă și Directivei Habitate referitoare la conservarea caracteristicilor hidromorfologice ale cursurilor de apă și biodiversității ecosistemelor specifice;
- Legislația secundară pentru implementarea Directivei Cadru Apă este insuficient dezvoltată, nu asigură atingerea obiectivelor directivei și este interpretabilă atât pentru autoritățile de avizare cât și pentru beneficiari;
- Declarația responsabililor autorităților de ape din Uniunea Europeană, formulată în cadrul întâlnirii informale „**Dezvoltarea hidroenergetică sub prevederile Directivei Cadru Apă**” de la Segovia, 27-27 Mai 2010 nu a fost urmată de măsurile necesare referitoare la:
 - a) dezvoltarea de mecanisme de pre-planificare care să stabilească zone restricționate pentru noi hidrocentrale. Desemnarea acestora va fi făcută pe baza unui dialog între autoritățile competente, persoane interesate și ONG-uri.
 - b) pentru a minimiza cererea de noi investiții, se va lua în calcul modernizarea infrastructurii existente
 - c) dezvoltarea hidroenergetică trebuie acompaniată de îmbunătățirea ecologiei apelor prin standarde clare pentru instalațiile noi sau celor existente în procesul de modernizare și de asemenea îmbunătățirea condițiilor de operare. Noile instalații trebuie, de exemplu, să aibă scări de pește și să respecte debitul minim ecologic.
 - d) este necesară o analiză cost-beneficiu pentru a evalua beneficiile pentru mediu și societate prin prevenirea degradării sau restaurării stării apelor în raport cu modificările care ar avea loc prin realizarea instalațiilor noi.
 - e) dimensiunea proiectului nu este relevantă pentru prevederile art. 4.7. din Directiva Cadru Apă. Este necesar să se evalueze doar dacă acel proiect va produce o deteriorare a stării apei.
- Transparența deciziilor și accesul publicului la documentațiile de ape sunt restricționate;
- Regimul juridic al terenurilor alocate acestor investiții și modalitatea de atribuire sunt neclare (Legea energiei 13/2007 vs. Legea Apelor 107/1996), închirierea albiilor minore este posibilă doar pentru lucrări provizorii;
- Elaboratorii studiilor de evaluare a impactului asupra mediului sunt dependenți de beneficiarii investițiilor și pot fi în același timp și proiectanții tehnici ai lucrărilor. Există un evident conflict de interese care poate conduce la concluzii subiective, influențate de această situație;
- Conform legislației actuale, studiile de evaluare a impactului asupra mediului a lucrărilor de tip microhidrocentrale sunt opționale iar elaborarea acestora este decisă de autoritatea de mediu de la caz la caz;
- Absența unor metodologii sau proceduri de avizare la dispoziția autorităților de ape și mediu care să conțină indicatori tehnici și criterii clare privind condițiile de aprobare a construcției și funcționării unor astfel de investiții;
- Administrația Națională Apele Române consideră că:

1. Legislația specifică de gospodărire a apelor este acoperitoare și tratează majoritatea aspectelor de gospodărire a apelor în privința investițiilor de tip microhidrocentrale
2. Există carențe în ceea ce privește oportunitatea stabilirii amplasamentelor care dispun de potențial hidroenergetic, în condițiile în care autoritatea care are atribuții în acest sens nu a prezentat o strategie specifică privind potențialul hidroenergetic din România, aprobat de către autoritățile cu implicații în acest segment
3. În momentul de față nu există o legislație specifică subsecventă a criteriilor de bază privind biodiversitatea în legătură cu problematicile de gospodărire a apelor pentru acest tip de investiții.
4. Aspectele prezentate mai sus coroborate cu informațiile de bază ce ar putea fi furnizate de hărțile de risc ar permite eliminarea majorității necunoscutelor din acest domeniu și ar putea constitui mare parte din cuprinsul unui Cod de bune practici privind amenajările hidroenergetice ce se intenționează a fi elaborat

Ca urmare a discuțiilor purtate, participanții la masa rotundă dar ulterior și de membri ai Asociației Române de Mediu, au formulat o serie de propuneri:

1. Elaborarea unui studiu național privind resursele hidroenergetice valorificabile ale României în raport cu condiționalitățile și cerințele Directivei Cadru Apă, Directivei Habitate și Directivei Păsări. Acesta trebuie să devină un instrument de pre-planificare a investițiilor în domeniu la dispoziția investitorilor dar și autorităților de ape și mediu;
2. Zonarea pe trei nivele a cursurilor de ape din perspectiva realizării de lucrări hidroenergetice, interdicție totală, zonă gri și zona liberă, cu luarea în considerare a concluziilor studiilor de evaluare a impactului asupra mediului elaborate pentru fiecare solicitare în parte;
3. Stabilirea unui mecanism prin care să se asigure independența de beneficiari sau proiectanți a elaboratorilor de studii de mediu dar și creșterea calității și obiectivității acestor studii. Propuneri:
 - a. Contractarea de autoritățile de mediu, pe baza de licitație publică, a serviciilor de elaborare a studiilor de mediu și suportarea acestor costuri de solicitantul actului de reglementare;
 - b. Stabilirea unui panel de experți independenți care să funcționeze pe lângă autoritatea centrală pentru protecția mediului sau ANPM care să reevalueze, dacă este cazul, studiile de mediu care sunt contestate de cetățeni, societatea civilă, etc.
 - c. Restrângerea domeniilor de evaluare în cazul persoanelor fizice care nu pot să asigure o evaluare competentă pe toate domeniile ci doar pe unele domenii ce au legătura cu specializarea acestora.
4. Completarea și modificarea legislației de mediu pentru asigurarea implementării reale a obiectivelor Directivei Cadru Apă, conservarea caracteristicilor hidromorfologice a cursurilor de apă și a biodiversității ecosistemelor acvatice, cu cel puțin următoarele:
 - a. Ordinul 661/2006 privind normativul de conținut pentru emiterea avizului și autorizației de gospodărire a apelor, completarea art. 12:
 - i. cu precizări suplimentare privind datele hidrologice de bază: curba de durată a debitelor, debitul mediu multianual, raportul Q95%/Q mediu multianual, debitul ecologic (salubru), debitul de servitute, debitul afluent minim pentru care este permisă funcționarea, debitul instalat al MHC,

- debitul minim necesar funcționării turbinei, debitele de calcul și de verificare ale lucrărilor hidrotehnice
- ii. stabilirea metodologiei de determinare a acestor debite, a limitelor admisibile acolo unde este cazul și a obligativității prezentării provenienței datelor de baza și a perioadei considerate pentru șirului de date prelucrat;
 - iii. inventarul faunei piscicole migratoare (și nu numai) înainte , pe durata execuției și după finalizare (pe perioada funcționării pe cel puțin un an)
 - iv. studiu al compoziției patului albiei (înainte și după finalizarea lucrărilor)
 - v. Inventarul măsurilor și lucrărilor necesare pentru diminuarea impactului negativ
 - vi. soluția constructivă pentru scările pentru pești
 - vii. tipul de grătar pentru prize și corelarea acestora cu tipul de turbina ales
 - viii. tipul turbinelor folosite (cat sunt de prietenoase cu peștii)
 - ix. aprecierea în cazul lucrărilor de barare a densității pragurilor nr/km (≤ 1 pentru corp de apă natural) și a înălțimii obstacolului ($h < 20$ cm, corp de apă natural), impact asupra transportului de sedimente și a biotei migratoare
 - x. aprecierea, în cazul prizelor de apă și al restituțiilor, a rapoartelor debit prelevat (restituit) /debit mediu multianual ($< 0,1$ corp de apă natural) și debitul minim în albie /debit ecologic (> 100 pentru corp de apă natural) precum și a gradientului de creștere și descreștere nivelului apei în aval de lucrări de barare și evacuări ale centralelor (cm/ora < 50 pentru corp de apă natural)
- b. Ordinul 662/2006 privind competențele de emitere a avizului și autorizației de gospodărire a apelor
- i. Eliminarea art. 19 referitoare la confidențialitatea documentației privind avizul de gospodărire a apelor;
 - ii. Stipularea explicită a caracterului public al tuturor documentelor și documentațiilor elaborate pentru obținerea actelor de reglementare din domeniul apelor;
 - iii. Lucrările care au loc în arii protejate să fie supuse analizei și avizării comitetelor de bazin, iar în cazuri deosebite, și Centrului Român pentru Reconstrucția Râurilor constituite conform Legii Apelor;
 - iv. Reformularea art. 15, (1), lit. a., conform căruia avizul de gospodărire a apelor se solicită la faza de proiectare „studiu de fezabilitate”. Această precizare este inutilă și dăunătoare și trebuie, eventual, înlocuită cu obligația solicitării și deținerii avizului de GA prealabil obținerii acordului de mediu sau autorizației de construire. Datele tehnice și de proiectare deținute de investitor la faza de studiu de fezabilitate sunt insuficiente pentru a satisface cerințele Normativului de conținut aprobat prin Ordinul 661/2006 și a fundamenta o decizie corectă a autorității de ape;
- c. HG 445/2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului
- i. Stabilirea obligativității elaborării studiului de evaluare a impactului asupra mediului pentru instalațiile de producere a energiei hidroelectrice. Promovarea acestui tip de proiecte în anexa I a hotărârii, respectiv în Lista proiectelor supuse evaluării impactului asupra mediului;
 - ii. Stabilirea unei metodologii specifice privind elaborarea studiului de evaluare a impactului asupra mediului și studiului de evaluare adecvată pentru lucrările de amenajare hidroenergetică
5. Stabilirea unui grup de lucru la nivelul autorității centrale pentru protecția mediului în scopul elaborării unei propuneri de act legislativ (ordin sau HG) cu privire la microhidrocentrale care să conțină prevederi specifice pentru:

- a. Implementarea corectă a Directivei Cadru Apă și atingerea obiectivelor majore ale acesteia respectiv conservarea caracteristicilor hidromorfologice a cursurilor de apă și biodiversității ecosistemelor acvatice;
- b. Respectarea cerințelor Directivei Habitate și Directivei Păsări în ariile protejate;
- c. Atingerea țintelor privind „starea ecologică bună” cursurilor de apă

Sub aspect tehnic, actul legislativ trebuie să aibă caracterul unei metodologii sau proceduri de avizare a lucrărilor de tip microhidrocentrale, la dispoziția autorităților de ape și mediu, și să conțină:

- a. conținutul cadru al analizei cost beneficiu cu referire la beneficiile aduse mediului, societății și dezvoltării durabile raportate la costurile de mediu produse de modificările și alterările corpului de apă;
 - b. metodologia de încadrarea în art.4.7 din Directiva cadru apă , respectiv art.2.7 din Legea Apelor;
 - c. stabilirea cadrului legal după care se apreciază interesul public deosebit;
 - d. modalitate de explicare și stabilire în mod specific a modificărilor și alterărilor în planul de management bazinal;
 - e. datele hidrologice de bază necesare, debitele de calcul, restricții și condiționalități;
 - f. criterii clare privind condițiile de aprobare a realizării investițiilor
 - g. condiționalitățile tehnice imperative pentru protecția albiilor și malurilor
 - h. interzicerea lucrărilor în albie sau maluri în zonele alpine de reproducere a salmonidelor
 - i. elemente de dimensionare a centralelor electrice, scărilor de pește, captărilor și stabilirea tipului de captare care să asigure cu certitudine debitul de servitute din aval
 - j. condițiile excepționale de modificare a avizelor de gospodărire a apelor în perioada de execuție a lucrărilor
 - k. condițiile de închiriere sau concesiune a albiilor minore
 - l. condițiile necesare de avizare care să nu permită declasificarea cursurilor de apă conform criteriilor ICPDR
 - m. procedurile de monitorizare a desfășurării lucrărilor de execuție și a impactului acestora asupra mediului
6. Revizuirea tuturor avizelor de gospodărire a apelor și acordurilor de mediu eliberate până acum în scopul evitării realizării unor investiții neconforme cu obiectivele Directivei Cadru Apă și Directivelor Habitate și Păsări rezultate din interpretări diverse a legislației existente;
 7. Asimilarea în conținutul actelor legislative care se vor emite a recomandărilor formulate în unele documente internaționale de referință, în scopul realizării unui plan de dezvoltare hidroenergetică sustenabil :
 - a. Declarația responsabililor autorităților de ape din Uniunea Europeană, formulată în cadrul întâlnirii informale „Dezvoltarea hidroenergetică sub prevederile Directivei Cadru Apă” de la Segovia, 27-27 Mai 2010
 - b. Alpine Convention (http://www.alpconv.org/index_en)
 - c. Ghidul de bune practici pentru agenția de mediu UK (<http://www.environment-agency.gov.uk/business/topics/water/32022.aspx>)
 8. Elaborarea unui Cod tehnic de bune practici privind amenajările hidroenergetice care să conțină recomandări în proiectarea, construcția și funcționarea acestora.

Participanții la masa rotundă consideră tema pusă în discuție un subiect extrem de complex care necesită o abordare adecvată care să determine atingerea obiectivelor tuturor directivelor europene care operează în acest sector.

Lista participanților
la Masa rotundă „Microhidrocentralele între decizia economică și decizia de
mediu”

UTCB, 24 Noiembrie 2011

Nr. crt.	Prenume, nume	Instituția
1.	Dragoș Stănescu	Obrascon Total SRL
2.	Gabriel Olareanu	General Consult Sibiu
3.	Fanel Gusoi	Elsid SA
4.	Nicolae Opreș	Smart Business Advice
5.	Adrian Gheorghe	SC ISPE SA
6.	Ionuț Băcărin	SC ISPE SA
7.	Marin Saru	ARPM Pitesti
8.	Alexandrina Adi Toma	ABA AV Pitești
9.	Adrian Moisescu	ABA AV Pitesti
10.	Marian Coman	ABA AV Pitești
11.	Silvian Ionescu	GNM
12.	Florian Udrea	GNM
13.	Vladimir Rojanschi	ARM1998
14.	Ioan Bica	UTCB
15.	Dan Stematiu	UTCB
16.	Cornel Florea Gabrian	ARM1998
17.	Nicolae Baldean	UEB
18.	Giuliano Tevi	UEB
19.	Ioan Gherhes	ARM1998
20.	Paul Sudan	Hidro Este
21.	Martin Elsa Garcia	Hidro Este
22.	Radu Drobot	UTCB
23.	Gabriel Nedelcu	INHGA
24.	Ion Tecuci	INHGA
25.	Petre Stanciu	INHGA
26.	Daniela Sacuiu	ANAR
27.	Dragos Cazan	ANAR